

L E G E

cu privire la exercitarea profesiei de psiholog

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Capitolul I DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Obiectul și domeniul de reglementare

Prezenta lege reglementează:

- a) principiile, condițiile organizatorice, modul și formele de exercitare a profesiei de psiholog;
- b) cerințele față de persoanele care exercită profesia de psiholog;
- c) drepturile, obligațiile și responsabilitățile generale pentru exercitarea profesiei de psiholog;
- d) înființarea, modul de organizare și funcționare a Colegiului Național al Psihologilor (în continuare – *Colegiu*).

Articolul 2. Sfera de aplicare

Prezenta lege se aplică:

- a) cetățenilor Republicii Moldova, precum și străinilor specificați la art. 2 alin. (1) din Legea nr. 274/2011 privind integrarea străinilor în Republica Moldova, care practică profesia de psiholog;
- b) persoanelor juridice, indiferent de forma juridică de organizare și de tipul de proprietate, cu sediul în Republica Moldova, care desfășoară activități în domeniul de reglementare al prezentei legi.

Articolul 3. Cadrul juridic al activității de psiholog

Profesia de psiholog se exercită cu respectarea prevederilor Constituției Republicii Moldova, ale prezentei legi și ale altor acte normative, precum și în corespondere cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.

Articolul 4. Principiile de bază ale exercitării profesiei de psiholog

În exercitarea actului profesional, psihologul se bazează pe principiile:

- a) competenței și profesionalismului;
- b) responsabilității și integrității profesionale;
- c) independenței, imparțialității și liberei concurențe;
- d) respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului;
- e) obligativității obținerii prealabile a consimțământului liber exprimat;
- f) păstrării confidențialității și secretului profesional.

Articolul 5. Noțiuni

În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni semnifică:

1. *asistență psihologică* – ansamblu de servicii prestate de psiholog beneficiarului în scopul de a-l sprijini în gestionarea problemelor lui emoționale, cognitive, comportamentale, servicii care pot include evaluarea, consilierea, terapia, recomandarea unor strategii de adaptare în caz de dificultate etc.;

2. *atestat de liberă practică* – act juridic care confirmă calificarea unei persoane pentru a activa cu drept de liberă practică în una dintre specializările psihologice, eliberat în condițiile prezentei legi;

3. *beneficiar de servicii de asistență psihologică* (în continuare – *beneficiar*) – persoană sau grup de persoane care beneficiază de asistență psihologică;

4. *practică supravegheată ca psiholog* – activitate de acordare a asistenței psihologice realizată de către un psiholog în curs de formare și supravegheată direct de către un supervisor, conform standardelor aprobate de Colegiu;

5. *psiholog cu drept de liberă practică* (în continuare – *psiholog de liberă practică*) – psiholog care deține atestat de liberă practică pentru una sau mai multe specializări, eliberat de Colegiu în condițiile prezentei legi;

6. *raport de evaluare psihologică* – document întocmit de psiholog, care cuprinde descrierea particularităților individuale ale personalității beneficiarului,

evaluarea stării lui în momentul beneficierii de asistență psihologică, prognosticul evoluției lui ulterioare și recomandări privind rezolvarea problemelor psihologice și/sau îmbunătățirea stării emoționale, cognitive, sociale a acestuia;

7. *secret profesional* – date sau informații privind viața privată a unei persoane, despre care psihologul a luat cunoștință în virtutea profesiei ori a funcției sale, având obligația de a păstra confidențialitatea acestora;

8. *serviciu de asistență psihologică* – serviciu prestat de un psiholog în sectorul public sau în cel privat, în regim salarial sau cu drept de liberă practică, în mod autonom sau sub îndrumarea ori supervizarea unui psiholog calificat;

9. *specializare în asistență psihologică* – dobândire de competențe noi într-o arie restrânsă din domeniul psihologiei;

10. *supervizare* – activitate de formare profesională continuă în cadrul căreia un supervisor oferă ghidare și sprijin altui psiholog pentru a-i favoriza dezvoltarea profesională, dobândirea de noi cunoștințe și competențe;

11. *supervisor* – psiholog calificat care are cel puțin 5 ani de experiență demonstrabilă ca psiholog specialist sau o experiență echivalentă validată de către Colegiu în una sau mai multe specializări și care este responsabil pentru dobândirea competenței profesionale de către psihologii în curs de formare și evaluarea lor în cadrul atestării profesionale la specializările respective;

12. *furnizor de formare profesională în domeniul psihologiei* – persoană juridică de drept public sau privat care prestează servicii de formare profesională inițială și continuă a psihologilor, cu respectarea standardelor de pregătire profesională și a legislației;

13. *furnizor de metode și tehnici de evaluare și asistență psihologică* – entitate acreditată de Colegiu, specializată în oferirea instruirii privind utilizarea metodelor și tehnicilor de evaluare și asistență psihologică.

Articolul 6. Asistența psihologică garantată de stat

(1) Persoanele fizice sunt în drept să beneficieze, la cerere, în modul stabilit de lege, de asistență psihologică garantată de stat.

(2) Statul garantează asistență psihologică, în condițiile prezentei legi:

- a) copiilor cu probleme de incluziune școlară și celor aflați în situație de risc;
- b) tinerilor de 14–35 de ani, în scopul integrării lor sociale;
- c) beneficiarilor de asistență socială și medicală;
- d) victimelor infracțiunilor, inclusiv ale violenței domestice;
- e) persoanelor aflate în situații excepționale.

(3) Asistența psihologică garantată de stat poate fi acordată în cadrul serviciilor publice, prin subcontractarea serviciilor de asistență psihologică de la prestatorii de servicii psihologice privați care activează în regim salarial sau cu drept de liberă practică.

(4) Asistența psihologică garantată de stat se solicită direct de către beneficiar ori de către o persoană fizică sau juridică, în condițiile legii.

(5) Autoritățile publice centrale și locale, în corespundere cu funcțiile și domeniile lor de activitate și în coordonare cu Colegiul, asigură:

- a) implementarea documentelor de politici din domeniul psihologiei și monitorizarea acestora;
- b) prin intermediul serviciilor publice – procesul de acordare a asistenței psihologice garantate de stat;
- c) procesul de formare continuă a psihologilor din cadrul structurilor subordonate.

Capitolul II

EXERCITAREA PROFESIEI DE PSIHOLOG

Articolul 7. Condițiile pentru exercitarea profesiei de psiholog

(1) Profesia de psiholog poate fi exercitată de persoana care îndeplinește cumulativ următoarele condiții:

- a) deține cetățenia Republicii Moldova și își are domiciliul sau reședința în Republica Moldova ori face parte din categoriile de străini enumerate la art. 2 alin. (1) din Legea nr. 274/2011 privind integrarea străinilor în Republica Moldova;
- b) a absolvit o instituție de învățământ superior de specialitate cu diplomă eliberată conform legislației Republicii Moldova sau obținută într-un alt stat și, după caz, recunoscută și echivalată în condițiile Codului educației al Republicii Moldova;
- c) nu cade sub incidența restricțiilor și incompatibilităților prevăzute de prezenta lege.

(2) O persoană poate exercita profesia de psiholog doar dacă deține:

- a) diplomă de licență în psihologie sau un act de studii echivalent, recunoscut de organul abilitat cu recunoașterea și echivalarea actelor de studii și a calificărilor; sau
- b) diplomă de studii superioare emisă până în anul 1995, care atestă absolvirea unei facultăți din domeniul științelor socioumane, dacă titularul a desfășurat în baza acesteia activități specifice profesiei de psiholog pe o perioadă cumulată de cel puțin 10 ani și deține certificat de recalificare sau certificat de competență profesională în domeniul psihologiei, eliberat în condițiile legii.

Articolul 8. Tipurile de servicii de asistență psihologică

- (1) Psihologii prestează următoarele tipuri de servicii de asistență:
  - a) evaluare și diagnosticare psihologică;
  - b) intervenție cu indivizi și grupuri, care include psihoterapie, consiliere psihologică, asistență psihologică în situații de criză și psihoprofilaxie;
  - c) orientare profesională și ghidare în carieră;
  - d) activități de formare și dezvoltare, inclusiv activități didactice;
  - e) activități de intervizare și supervizare profesională;
  - f) cercetare;
  - g) expertiză psihologică judiciară.
- (2) Psihologii elaborează rapoarte de evaluare psihologică, în condițiile legii, la cererea beneficiarului sau, după caz, a reprezentantului său legal ori a autorităților responsabile.
- (3) Rezultatele evaluării psihologice pot fi prezentate unei terțe persoane numai cu acordul beneficiarului sau al reprezentantului său legal.
- (4) În situațiile în care psihologul este obligat, potrivit legii, să prezinte raportul de evaluare psihologică, acordul beneficiarului sau al reprezentantului legal al acestuia nu este obligatoriu.

Articolul 9. Modul de exercitare a profesiei de psiholog

- (1) Profesia de psiholog se exercită:
  - a) în sectorul public, psihologii având, după caz, statut de funcționar public, de funcționar public cu statut special, de cadru didactic, de personal de specialitate, activând în baza legilor speciale, a regulamentelor sau a statutelor instituțiilor respective și a prezentei legi;
  - b) în sectorul privat, în regim salarial, în corespundere cu actele normative care reglementează sectorul respectiv și cu prezenta lege;

c) în sectorul privat, cu drept de liberă practică, în condițiile prezentei legi.

(2) Psihologul își poate exercita profesia concomitent atât în sectorul public, cât și în sectorul privat.

(3) Psihologul poate să își aplice semnătura olografă și/sau semnătura electronică pe toate actele și documentele pe care le eliberează în legătură cu exercitarea profesiei, însoțită de numele și prenumele lui, codul de înregistrare în Registrul unic al psihologilor, specializarea și forma de atestare.

Articolul 10. Atestarea profesională a psihologilor

(1) La fiecare 5 ani, psihologii sunt supuși atestării pentru stabilirea/confirmarea treptei de formare profesională sau acordarea dreptului de liberă practică, pentru menținerea calificării, pentru ridicarea nivelului de pregătire și de responsabilitate profesională.

(2) Atestarea profesională a psihologilor din sectorul public se realizează în baza reglementărilor specifice sectorului respectiv.

(3) Atestarea profesională a psihologilor din sectorul privat se realizează de către Colegiu în cadrul comisiilor specializate, în baza Standardelor generale privind atestarea psihologilor, aprobate de Colegiu.

(4) Atestarea profesională a psihologilor se efectuează la una dintre următoarele specializări:

- a) evaluare și diagnostic;
- b) psihologie clinică;
- c) consiliere psihologică;
- d) psihoterapie;
- e) psihologia muncii și organizațională;
- f) psihologia transporturilor;
- g) psihologie educațională, consiliere școlară și vocațională;
- h) psihopedagogie specială;
- i) psihologie aplicată în domeniul apărării și securității naționale;
- j) psihologie judiciară;
- k) psihologie medicală;
- l) alte specializări validate științific.

(5) În exercitarea profesiei de psiholog sunt recunoscute 3 trepte de formare profesională:

- a) psiholog practicant;
- b) psiholog specialist;
- c) psiholog principal.

(6) Pentru a accede la treapta de psiholog practicant, persoana trebuie să dețină diplomă de licență în psihologie sau diplomă asimilată, conform legii.

(7) Pentru a accede la treapta de psiholog specialist, persoana trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

- a) să dețină diplomă de licență în psihologie sau diplomă asimilată conform legii și o diplomă de master în psihologie sau titlul de doctor în psihologie;
- b) în cazul psihologilor specialiști psihoterapeuți, suplimentar la condiția de la lit. a) – să fi absolvit un program de formare profesională de lungă durată, în corespundere cu Standardele generale privind atestarea psihologilor.

(8) Pentru a accede la treapta de psiholog principal, persoana trebuie să îndeplinească cumulativ următoarele condiții:

- a) să dețină diplomă de licență în psihologie sau o diplomă asimilată conform legii și o diplomă de master în psihologie sau titlul de doctor în psihologie;
- b) să aibă minimum 5 ani de experiență demonstrabilă ca psiholog specialist;
- c) să fi acumulat un număr de credite nu mai mic decât minimul prevăzut de Standardele generale privind atestarea psihologilor;
- d) să promoveze interviul bazat pe portofoliu.

(9) Psihologii din sectorul public urmează doar procedurile de atestare specifice sectorului în care activează.

(10) Standardele Colegiului privind atestarea psihologilor trebuie să se integreze în reglementările sectoarelor în care activează aceștia.

(11) Treapta de formare profesională a unui psiholog care activează în sectorul public sau în cel privat este recunoscută în mod automat și în celălalt sector.

(12) Criteriile de atribuire a treptelor de formare profesională se aprobă de către Colegiu, aplicându-se atât în sectorul public, cât și în cel privat.

Articolul 11. Formarea profesională continuă a psihologilor

(1) Formarea profesională continuă a psihologilor se realizează prin programe de perfecționare, specializare și recalificare, în conformitate cu legislația, sprijinite financiar și administrativ de către angajatori în condițiile Codului muncii.

(2) Formarea profesională continuă a psihologilor în scopul dezvoltării competențelor profesionale este obligatorie pe parcursul întregii activități profesionale și servește drept temei pentru evaluarea lor în vederea atestării.

(3) Formarea profesională continuă a psihologilor în scopul recalificării poate fi realizată la una sau mai multe specializări enumerate la art. 10 alin. (4) sau la alte specializări validate științific.

(4) Formarea profesională continuă a psihologilor poate fi realizată, în condițiile prezentei legi, de către instituții de învățământ superior și/sau de formare profesională continuă, de către alți furnizori de formare profesională, în baza unor programe autorizate și acreditate de Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, la recomandarea Colegiului, sau de către instituții acreditate în Uniunea Europeană ori în Spațiul Economic European, ori în state cu care Republica Moldova are încheiate acorduri bilaterale în domeniu.

(5) Furnizorii de formare profesională continuă în domeniul psihologiei se înregistrează în registrul furnizorilor de formare profesională în domeniu, gestionat de Colegiu.

(6) Furnizorii de metode și tehnici de evaluare și asistență psihologică pot realiza activități de inițiere, calificare și specializare în utilizarea metodelor și tehnicilor de evaluare și asistență psihologică, cu avizarea Colegiului.

(7) În cadrul formării profesionale continue a psihologilor funcționează un sistem de credite specifice profesiei de psiholog, iar pe baza cumulării acestora se poate atesta dobândirea de competențe profesionale noi.

(8) Condițiile, modalitatea și procedura de desfășurare a supervizării și de formare profesională continuă a psihologilor se stabilesc de către Colegiu.

(9) Formarea psihoterapeuților se efectuează de către furnizorii de formare profesională, care pot fi de profil medical sau umanitar, iar atestarea lor – de către o comisie interdisciplinară creată din psihoterapeuți.

Articolul 12. Drepturile și obligațiile psihologului

(1) Psihologul are următoarele drepturi:

- a) să i se respecte independența profesională, să își aleagă liber abordările științifice, formele, metodele și genurile de asistență psihologică validate științific;
- b) să informeze publicul larg cu privire la exercitarea activității sale, cu respectarea principiului confidențialității, protejând imaginea beneficiarilor;
- c) să înceteze prestarea serviciilor de asistență psihologică în baza contractului dacă consideră că aceste servicii nu sunt în interesul beneficiarului sau nu aduc niciun beneficiu stării lui psihoemoționale ori obiectivelor urmărite;
- d) să refuze prestarea serviciilor în cazul în care este agresat ori defăimat de către beneficiar și/sau de către reprezentantul legal al acestuia;
- e) să beneficieze de repararea prejudiciilor cauzate în legătură cu exercitarea profesiei;
- f) să fondeze și să se afilieze unor asociații profesionale naționale și/sau internaționale;
- g) să sesizeze Colegiul în cazul în care consideră că îi sunt încălcate independența profesională și statutul profesional sau că alți psihologi ori autoritățile publice îi încalcă drepturile.

(2) Psihologul de liberă practică stabilește tarife pentru serviciile prestate în funcție de calificarea sa și de complexitatea acestora.

(3) Psihologul, în exercitarea profesiei, este obligat:

- a) să se înregistreze în Registrul unic al psihologilor;
- b) să își exercite profesia conform specializărilor dobândite și în modul prevăzut de lege;
- c) să respecte Codul deontologic al psihologului, aprobat de Colegiu;
- d) să îl informeze pe beneficiar cu privire la scopul asistenței psihologice, la modul în care i se vor presta serviciile, la existența unor eventuale etape de intervenție psihologică, la drepturile beneficiarului;
- e) să respecte drepturile și interesele legitime ale beneficiarului;
- f) să acționeze în toate situațiile cu profesionalism, cu responsabilitate și respect față de beneficiar și fără discriminare;
- g) să nu divulge, fără acordul beneficiarului sau al reprezentantului legal, informațiile legate de beneficiar, inclusiv cele aflate în virtutea exercitării profesiei. Prin derogare de la art. 4 lit. f), păstrarea secretului profesional nu este obligatorie atunci când se impune întreprinderea unor măsuri de protecție în cazuri de violență, în alte cazuri în care persoanele se află în pericol iminent sau atunci când e necesară prevenirea săvârșirii unor infracțiuni;
- h) să protejeze imaginea beneficiarului, inclusiv după decesul acestuia;

i) să își aprofundeze în permanență cunoștințele profesionale.

Articolul 13. Activități incompatibile cu profesia de psiholog

(1) Exercițarea profesiei de psiholog este incompatibilă cu orice activitate sau ocupație care încalcă normele Codului deontologic al psihologului.

(2) Nu pot exercita profesia de psiholog persoanele:

a) condamnate pentru săvârșirea cu intenție a unei infracțiuni în împrejurări legate de exercitarea profesiei de psiholog;

b) cărora li s-a aplicat interdicția de a exercita profesia de psiholog pe o durată stabilită prin hotărâre judecătorească definitivă;

c) cărora li s-au aplicat măsuri preventive în cadrul urmăririi penale – pe durata acestora;

d) care nu corespund condițiilor prevăzute la art. 7;

e) care manifestă comportament incompatibil cu normele Codului deontologic al psihologului.

Articolul 14. Registrul unic al psihologilor

(1) Registrul unic al psihologilor este o resursă informațională specializată, autorizată și publică, conform Legii nr. 71/2007 cu privire la registre, care asigură evidența sistematizată a datelor privind psihologii care prestează servicii de asistență psihologică în sectorul public, în sectorul privat în regim salarial, precum și privind psihologii de liberă practică.

(2) Registrul unic al psihologilor se gestionează în baza Regulamentului privind Registrul unic al psihologilor, aprobat de Colegiu, se ține în format electronic și se publică pe site-ul web oficial al Colegiului, fiind actualizat periodic.

(3) Radierea din Registrul unic al psihologilor are loc în cazul în care:

a) acest lucru este solicitat de psiholog;

b) Colegiul a emis o decizie privind aplicarea față de psiholog a interdicției de exercitare a profesiei;

c) o instanță de judecată a emis o hotărâre judecătorească definitivă prin care îi interzice psihologului să își exercite profesia.

Articolul 15. Drepturile beneficiarilor

(1) Serviciile de asistență psihologică se prestează în temeiul unei adresări personale, verbale sau scrise, inclusiv prin mijloace electronice, din partea potențialului beneficiar și în condițiile:

a) exprimării prealabile, în formă scrisă, de către potențialul beneficiar sau, după caz, de către reprezentantul său legal a consimțământului informat cu privire la prestarea acestor servicii;

b) exprimării prealabile, în formă scrisă, de către potențialul beneficiar sau, după caz, de către reprezentantul său legal a consimțământului informat în cazul în care acesta urmează să participe la un proces de cercetare științifică.

(2) Acordul reprezentanților legali pentru acordarea asistenței psihologice copiilor nu este obligatoriu în cazurile în care copiii:

a) sunt victime și/sau potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului;

b) se află în criză psihologică sau în anturaj cu pericol iminent;

c) solicită asistență psihologică, în mod anonim, apelând la o linie telefonică instituită în acest scop de autorități.

(3) Beneficiarul are următoarele drepturi:

a) să fie respectat ca persoană umană și să nu fie discriminat;

b) să fie informat cu privire la scopul asistenței psihologice, la modul în care i se vor presta serviciile, la existența unor eventuale etape de asistență psihologică, la drepturile sale;

c) să fie informat cu privire la statutul juridic al prestatorului de servicii psihologice, cu privire la specializările, treapta de formare profesională și competențele acestuia;

d) să refuze asistența psihologică la orice etapă de acordare a acesteia;

e) informațiile legate de viața privată să-i fie folosite exclusiv în scopul pentru care i se prestează serviciile de asistență psihologică, cu excepția cazului prevăzut la art. 12 alin. (3) lit. g);

f) să-i fie protejată imaginea, inclusiv după deces.

Capitolul III

DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII DE PSIHOLOG DE LIBERĂ PRACTICĂ

Articolul 16. Dobândirea dreptului de liberă practică

(1) Dreptul de liberă practică implică prestarea serviciilor prevăzute la art. 8 alin. (1), cu asumarea deplină a răspunderii pentru calitatea actului profesional și cu respectarea prezentei legi.

(2) Dreptul de liberă practică și calitatea de membru al Colegiului se dobândesc odată cu obținerea atestatului de liberă practică acordat de Colegiu.

(3) Atestatul de liberă practică se obține în baza formării profesionale, în condițiile art. 7.

(4) Pentru obținerea atestatului de liberă practică, persoanele aflate în situația prevăzută la art. 7 alin. (2) lit. b) trebuie să demonstreze, prin documente, experiența lor profesională în domeniul psihologiei pe o perioadă cumulată de cel puțin 10 ani.

(5) Cererea pentru obținerea atestatului de liberă practică se depune împreună cu dosarul întocmit în conformitate cu procedura de atestare, acreditare și certificare, aprobată de Colegiu.

(6) Atestatul de liberă practică se obține pentru una sau mai multe specializări dintre cele menționate la art. 10 alin. (4).

(7) Activitatea de psihoterapeut poate fi exercitată și de absolvenții specialității asistență medicală generală cu specializare în psihiatrie.

(8) Prestarea de către psihologi a serviciilor de asistență psihologică în alte specializări decât cele pentru care au fost atestați constituie abatere disciplinară și se sancționează conform cap. V.

Articolul 17. Suspendarea și încetarea dreptului de liberă practică

(1) Dreptul de liberă practică se suspendă:

- a) la cererea scrisă a titularului;
- b) în cazul neachitării timp de 12 luni, fără motive întemeiate, a cotizației anuale către Colegiu;
- c) cu titlu de sancțiune disciplinară, pe toată durata sancțiunii.

(2) Dreptul de liberă practică încetează în cazul:

- a) renunțării în scris la acest drept;
- b) aplicării titularului de către Colegiu a interdicției de exercitare a profesiei de psiholog;

c) aplicării titularului, printr-o hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă, a interdicției de a exercita profesia de psiholog.

(3) Încetarea dreptului de liberă practică atrage radierea numelui titularului din Registrul unic al psihologilor.

Articolul 18. Formele de organizare a activității

(1) Psihologul de liberă practică își poate exercita profesia în următoarele forme juridice de organizare:

- a) cabinet individual;
- b) cabinet asociat;
- c) societate profesională.

(2) Psihologul de liberă practică poate fi fondator al uneia sau mai multor entități cu una sau mai multe forme juridice de organizare.

(3) Entitățile de orice formă juridică de organizare dintre cele prevăzute la alin. (1) își desfășoară activitatea în conformitate cu prezenta lege, prestând servicii în strictă conformitate cu specializările consemnate în atestatele de liberă practică ale psihologilor care activează în cadrul acestora.

(4) Entitățile de orice formă juridică de organizare a activității de liberă practică pot încheia acorduri de colaborare cu alți specialiști sau experți pentru realizarea obiectivelor în prestarea serviciilor de asistență psihologică.

(5) Înregistrarea cabinetelor individuale, a cabinetelor asociate și a societăților profesionale se realizează de către Colegiu.

(6) Denumirile entităților de orice formă juridică de organizare a activității de liberă practică se individualizează, acestea incluzând:

- a) în cazul cabinetului individual – numele psihologului titular, urmat de sintagma „cabinet de psihologie”;
- b) în cazul cabinetului asociat – numele cel puțin al unui titular, urmat de sintagma „cabinet asociat”;
- c) în cazul societății profesionale – o denumire care să o deosebească de alți prestatori de același tip de servicii și care se avizează de către Colegiu anterior înregistrării actului de constituire a societății.

(7) Psihologul de liberă practică este în drept să modifice forma juridică de organizare a activității de psiholog în condițiile prezentei legi.

Articolul 19. Cabinetul individual

(1) Cabinetul individual activează și se prezintă în raporturile juridice ca persoană fizică care desfășoară activitate profesională în conformitate cu prevederile actelor normative și care beneficiază, respectiv, de toate drepturile ce decurg din calitatea sa de titular al practicii individuale, cu gestionarea mijloacelor financiare obținute din surse neinterzise de lege.

(2) În cadrul cabinetului individual își desfășoară activitatea titularul de unul singur sau împreună cu personal administrativ ori de specialitate.

Articolul 20. Cabinetul asociat

(1) Cabinetul asociat se fondează de către doi sau mai mulți titulari ai atestatului de liberă practică. În cadrul acestuia, psihologii își exercită profesia în mod individual, drepturile și obligațiile lor neputând fi cedate.

(2) Asocierea între mai mulți titulari ai atestatului de liberă practică se stabilește prin contract de societate civilă.

(3) Cabinetul asociat activează și se prezintă în raporturile juridice ca societate civilă.

Articolul 21. Societatea profesională

(1) Societatea profesională se fondează de către unul sau mai mulți fondatori, fiind condusă de un psiholog ales de membrii acesteia.

(2) Societatea profesională se prezintă în raporturile juridice ca asociație obștească.

(3) Raporturile dintre psihologii din cadrul societății profesionale sunt reglementate prin contract.

Capitolul IV ORGANIZAREA ȘI FUNCȚIONAREA COLEGIULUI

Articolul 22. Statutul și organizarea activității Colegiului

(1) Colegiul reprezintă o organizație profesională nonprofit a psihologilor de drept public din Republica Moldova, având ca obiectiv principal de activitate monitorizarea și supravegherea exercitării profesiei de psiholog.

(2) Colegiul este organizație apolitică, cu statut de persoană juridică și cu autonomie instituțională. Acesta dispune de patrimoniu distinct și poate avea în proprietate orice bunuri necesare pentru exercitarea activității, cu excepția celor interzise de lege.

(3) Colegiul se instituie și își desfășoară activitatea în conformitate cu Constituția Republicii Moldova, cu Codul civil, cu prezenta lege, cu alte acte normative din domeniu și cu Regulamentul de organizare și funcționare internă.

(4) Colegiul își stabilește structura internă, scopurile și activitățile proprii în condițiile legii.

(5) Colegiul își are sediul în municipiul Chișinău, având 3 filiale teritoriale fără personalitate juridică, pentru zonele Nord, Centru și Sud ale Republicii Moldova, localizate în municipiile Bălți, Chișinău și Cahul, conform arondării stabilite de Colegiu.

(6) Modul de organizare a filialelor Colegiului se stabilește prin Regulamentul de organizare și funcționare internă al acestuia.

Articolul 23. Atribuțiile Colegiului

(1) Colegiul are următoarele atribuții:

- a) aprobă Codul deontologic al psihologului;
- b) aprobă standardele de calitate ale serviciilor de asistență psihologică;
- c) aprobă standardele generale privind atestarea psihologilor;
- d) aprobă procedura de atestare, acreditare și certificare a psihologilor de liberă practică;
- e) aprobă condițiile de acordare a dreptului de supervizare psihologilor specialiști și psihologilor principali;
- f) aprobă procedura de recunoaștere și acreditare a furnizorilor de formare profesională în domeniul psihologiei;
- g) atestă, suspendă și retrage dreptul de liberă practică al psihologilor, stabilește condițiile de desfășurare a activității de psiholog de liberă practică;

h) ține evidența cabinetelor individuale, a cabinetelor asociate și a societăților profesionale de psihologie;

i) gestionează Registrul unic al psihologilor;

j) aprobă norme de validare a metodelor și tehnicilor de evaluare și asistență psihologică, eliberează avize pentru metodele și tehnicile de evaluare și asistență psihologică validate în Republica Moldova;

k) supraveghează respectarea de către angajator a independenței profesionale a psihologului angajat;

l) monitorizează și evaluează conformitatea cu standardele de etică în toate activitățile de cercetare desfășurate de psihologi, asigurând protecția drepturilor și bunăstării mintale ale participanților la cercetare, precum și integritatea și transparența procesului de cercetare;

m) coordonează, în colaborare cu Ministerul Educației și Cercetării, formarea postuniversitară cu specific aplicativ a psihologilor și evaluarea acestui proces;

n) revizuieste, evaluează și aprobă proiecte de cercetare psihologică, emite documente care atestă conformitatea acestora cu normele etice;

o) reprezintă și apără interesele legitime ale membrilor săi în fața autorităților publice, în condițiile legii.

(2) Colegiul, pe lângă atribuțiile menționate la alin. (1):

a) desfășoară activități științifice și de instruire;

b) difuzează informații din domeniu prin orice forme neinterzise de lege;

c) solicită și primește mijloace financiare și materiale din țară și de peste hotare;

d) finanțează programe, în țară și în străinătate, prin acordarea de granturi, burse, ajutoare materiale și financiare.

(3) La elaborarea actelor normative sau de alt gen privind aspecte legate de exercitarea profesiei de psiholog, autoritățile publice consultă și/sau solicită avizul Colegiului.

Articolul 24. Membrii Colegiului

(1) Calitatea de membru al Colegiului este obligatorie pentru exercitarea profesiei de psiholog, fiind consemnată în Registrul unic al psihologilor.

(2) Membrii Colegiului participă la activitatea acestuia pe principii de egalitate și în conformitate cu principiile democrației.

(3) Membrii Colegiului au următoarele drepturi:

a) să participe la activitatea Colegiului;

- b) să aleagă și să fie aleși în orice funcție eligibilă a Colegiului;
- c) să solicite și să obțină informații legate de activitatea Colegiului, inclusiv a filialelor acestuia;
- d) să solicite și să primească orice informație cu privire la statutul lor profesional ori la calitatea de membru al Colegiului;
- e) să se retragă din Colegiu, cu sau fără prezentarea motivelor.

(4) Membrii Colegiului au următoarele obligații:

- a) să respecte prezenta lege, regulamentele interne ale Colegiului, hotărârile Congresului, ale Biroului executiv, ale președintelui Colegiului;
- b) să achite cotizația de membru în termenele stabilite, cu excepția psihologilor din sectorul public;
- c) să își îndeplinească cu bună-credință responsabilitățile în funcțiile în care au fost aleși.

(5) Se exclud din Colegiu, prin decizia Congresului, membrii care nu participă la activitatea Colegiului, întrerupând din proprie inițiativă legătura cu acesta, precum și cei care încalcă prevederile prezentei legi, ale regulamentelor interne și nu achită cotizația de membru în termenul stabilit în Statutul Colegiului.

Articolul 25. Structura organizatorică a Colegiului

(1) Colegiul are următoarele organe de conducere și de control:

- a) Congresul;
- b) Biroul executiv;
- c) președintele;
- d) comisia de cenzori;
- e) comisiile speciale.

(2) Mandatul tuturor organelor alese de Colegiu este de 4 ani.

Articolul 26. Congresul Colegiului

(1) Congresul Colegiului (în continuare – *Congres*) este organul suprem de conducere al acestuia, care se convoacă periodic în ședințe ordinare și în ședințe extraordinare.

(2) Congresul se constituie din președinții filialelor teritoriale, reprezentanți ai psihologilor din filialele teritoriale conform cotei de reprezentare (un reprezentant pentru fiecare 10 membri înregistrați și activi în filiala respectivă), câte un reprezentant

delegat din partea universităților care organizează programe de studii în psihologie și câte un reprezentant la nivel de secretar de stat din partea Ministerului Sănătății, Ministerului Educației și Cercetării, Ministerului Afacerilor Interne, Ministerului Muncii și Protecției Sociale.

(3) Reprezentanții psihologilor din filialele teritoriale se aleg din rândul psihologilor specialiști sau al psihologilor principali, prin vot secret, în cadrul alegerilor organizate la nivelul fiecărei filiale teritoriale. Mandatul de reprezentant are caracter personal și nu poate fi transferat către o altă persoană.

(4) Congresul are următoarele competențe:

- a) aprobă statutul, Codul deontologic al psihologului, Codul de procedură disciplinară;
- b) aprobă Regulamentul de organizare și desfășurare a alegerilor organelor de conducere;
- c) alege și revocă președintele, membrii Biroului executiv, comisia de cenzori;
- d) aprobă rapoartele de activitate ale Biroului executiv;
- e) aprobă strategia de dezvoltare a Colegiului;
- f) stabilește mărimea cotizației de membru;
- g) aprobă însemnele Colegiului;
- h) aprobă proiectul bugetului anual al Colegiului;
- i) emite acte administrative interne și ghiduri privind practicile profesionale, metodologiile și standardele de etică obligatorii pentru membrii Colegiului;
- j) propune proiecte de acte normative privind practicile profesionale și standardele etice;
- k) adoptă decizii necesare pentru buna funcționare și dezvoltare a Colegiului.

(5) Ședințele ordinare ale Congresului se convoacă atunci când o cer necesitățile și interesele Colegiului, dar nu mai rar decât o dată pe an. Acestea pot fi convocate la cererea Biroului executiv, a președintelui Colegiului, a comisiei de cenzori sau la inițiativa a cel puțin unei treimi dintre membrii Colegiului.

(6) Ședința ordinară a Congresului se anunță cu cel puțin 30 de zile înainte de data desfășurării acesteia, iar ședința extraordinară – cu cel puțin 5 zile înainte.

(7) Ședința Congresului este deliberativă dacă la ea participă mai mult de jumătate dintre membrii Congresului. Fiecare membru deține un singur vot. Deciziile se adoptă cu votul majorității simple a celor prezenți. Ședința Congresului la care se decide reorganizarea Colegiului este deliberativă dacă la ea participă cel puțin două

treimi din numărul total de membri. Decizia cu privire la reorganizarea Colegiului se ia cu cel puțin două treimi dintre voturile membrilor prezenți.

(8) Dacă ședința Congresului nu este deliberativă, în termen de cel mult o lună, se convoacă repetat ședința Congresului, cu aceeași ordine de zi. Ședința convocată repetat se consideră deliberativă indiferent de numărul celor prezenți.

Articolul 27. Comisiile speciale ale Colegiului

(1) În cadrul Colegiului pot fi înființate următoarele comisii speciale:

- a) Comisia de etică și deontologie;
- b) Comisia de metodologie și cercetare;
- c) comisii de specialitate, pentru fiecare domeniu de specializare.

(2) Membrii comisiilor se aprobă de către Congres, fiind aleși dintre psihologii care și-au depus candidatura în acest sens și îndeplinesc cumulativ următoarele condiții:

- a) se află la treapta de psiholog principal;
- b) au activat fără întrerupere în specialitatea respectivă cel puțin 5 ani imediat precedenți datei depunerii candidaturii;
- c) sunt recunoscuți de comunitatea profesională ca având o conduită profesională ireproșabilă.

(3) Comisia de etică și deontologie supraveghează respectarea Codului deontologic al psihologului, examinează abaterile de la prevederile acestuia și aplică sancțiuni conform prevederilor legale.

(4) Comisia de metodologie și cercetare desfășoară analize specifice în vederea avizării metodelor și tehnicilor de evaluare și asistență psihologică, a programelor de formare profesională în psihologie, precum și a monitorizării și evaluării conformității proiectelor de cercetare psihologică cu standardele de etică, asigurând protecția drepturilor și bunăstării mintale ale participanților la cercetare.

(5) Comisiile de specialitate sunt structuri cu caracter profesional, cu autonomie decizională, care desfășoară proceduri de analiză profesională specializată pentru una sau mai multe specializări dintre cele indicate la art. 10 alin. (4).

(6) Alegerea membrilor comisiilor speciale și activitatea acestora se desfășoară în baza Regulamentului de organizare și funcționare internă al Colegiului.

Articolul 28. Biroul executiv al Colegiului

(1) Biroul executiv al Colegiului (în continuare – *Birou executiv*) se alege de către Congres pe un mandat de 4 ani. Acesta este format din 9 membri, dintre care 6 sunt reprezentanți ai filialelor teritoriale, doi sunt reprezentanți ai universităților care organizează programe de studii în psihologie și unul este reprezentant al Guvernului.

(2) Membrii Biroului executiv din rândul reprezentanților filialelor teritoriale și cei din partea universităților sunt aleși dintre psihologii care au fost propuși de către Congres și îndeplinesc cumulativ următoarele condiții:

- a) dețin treapta de psiholog principal;
- b) au o vechime în muncă de cel puțin 7 ani și o activitate notorie în domeniul psihologiei;
- c) au o reputație ireproșabilă;
- d) cunosc limba română.

(3) Biroul executiv are următoarele competențe:

- a) elaborează Strategia dezvoltării și trasează direcțiile principale ale activității Colegiului, prezentându-le pentru aprobare Congresului;
- b) asigură îndeplinirea deciziilor Congresului și prezintă acestuia rapoarte privind activitatea Colegiului;
- c) supraveghează activitatea Colegiului;
- d) elaborează și propune spre aprobare Congresului proiectul bugetului anual;
- e) aprobă regulamente, instrucțiuni și proceduri de uz intern ale Colegiului;
- f) acordă sprijin în identificarea fondurilor pentru finanțarea Colegiului;
- g) aprobă decizii privind acordarea atestatelor de liberă practică;
- h) convoacă și coordonează activitatea comisiilor speciale;
- i) gestionează Registrul unic al psihologilor;
- j) decide asupra tuturor chestiunilor care nu țin de competența exclusivă a altor organe ale Colegiului.

(4) Calitatea de membru al Biroului executiv încetează în caz de:

- a) revocare prin decizia Congresului;
- b) demisie;
- c) deces.

(5) Dacă în Biroul executiv rămâne un loc vacant ca urmare a unei situații dintre cele prevăzute la alin. (4), Congresul, în termen de 60 de zile, desemnează o altă persoană care va exercita mandatul de membru pe perioada de activitate a Biroului executiv ales inițial.

(6) Ședințele Biroului executiv se convoacă la necesitate, dar nu mai rar decât o dată în trimestru, și sunt deliberative dacă la ele sunt prezenți 2/3 dintre membri. Deciziile se adoptă cu majoritate simplă de voturi.

(7) Dacă un membru al Biroului executiv solicită convocarea ședinței extraordinare a acestuia, președintele este obligat să o convoace în termen de 5 zile. În cazul în care președintele nu convoacă ședința extraordinară, membrul Biroului executiv care a făcut solicitarea este în drept să convoace el însuși ședința extraordinară, fără acordul președintelui.

Articolul 29. Președintele Colegiului

(1) Colegiul este condus de președinte, care este ales de Congres pe un mandat de 4 ani, la propunerea membrilor Colegiului. Aceeași persoană poate exercita funcția de președinte timp de cel mult două mandate consecutive.

(2) Funcția de președinte al Colegiului poate fi deținută de o persoană care corespunde cumulativ următoarelor cerințe:

- a) este cetățean al Republicii Moldova;
- b) deține treapta de psiholog principal;
- c) are o vechime în muncă de cel puțin 10 ani și o activitate notorie în domeniul psihologiei;
- d) are o reputație ireproșabilă;
- e) cunoaște limba română.

(3) Președintele Colegiului are următoarele atribuții:

- a) reprezintă Colegiul în relațiile cu autoritățile publice și cu terții din țară și din străinătate;
- b) prezidează ședințele Congresului și ale Biroului executiv;
- c) gestionează activitatea Colegiului;
- d) execută hotărârile organelor de conducere și de control ale Colegiului;
- e) acordă sprijin filialelor teritoriale în relațiile acestora cu autoritățile publice centrale și locale;
- f) administrează mijloacele Colegiului, încheie tranzacții și semnează contracte, eliberează procuri, deschide conturi bancare, semnează și alte documente financiare;
- g) asigură publicarea pe site-ul web oficial al Colegiului a raportului anual cu privire la activitatea acestuia;
- h) aprobă statele de personal, efectuează angajări și concedieri, conform legislației muncii;

i) exercită și alte atribuții prevăzute de lege.

(4) Pe perioada absenței, a indisponibilității sau a vacanței funcției de președinte al Colegiului, atribuțiile acestuia sunt exercitate de către un membru desemnat de Biroul executiv.

(5) Calitatea de președinte încetează în caz de:

a) revocare prin decizia Congresului;

b) demisie;

c) deces.

(6) Dacă poziția de președinte rămâne vacantă ca urmare a unei situații dintre cele prevăzute la alin. (5), Congresul, în termen de 60 de zile, alege un nou președinte al Colegiului.

Articolul 30. Comisia de cenzori

(1) Comisia de cenzori se instituie de către Congres, pentru verificarea activității economico-financiare a Colegiului, fiind formată din 3 membri.

(2) Nu pot fi membri ai comisiei de cenzori:

a) președintele și membrii Biroului executiv;

b) soțul/soția, rudele de gradele I–IV și afinii președintelui și ai membrilor Biroului executiv;

c) persoanele cu antecedente penale nestinse.

(3) Președintele este obligat să pună la dispoziția comisiei de cenzori toate documentele necesare pentru efectuarea controlului.

(4) Comisia de cenzori întocmește anual un raport cu privire la activitatea financiară a Colegiului și îl transmite Congresului.

(5) În cazul constatării unor fapte care contravin legii și care au cauzat sau pot cauza prejudicii Colegiului, Comisia de cenzori sesizează în acest sens Congresul sau alte organe competente.

Articolul 31. Finanțarea Colegiului

Sursele de finanțare ale Colegiului se constituie din:

a) cotizațiile de membru, stabilite prin decizia Congresului;

- b) taxele pentru prestarea unor servicii, aprobate de Colegiu;
- c) donații și sponsorizări efectuate de persoane fizice și juridice;
- d) granturi;
- e) mijloace financiare obținute în urma exercitării drepturilor editoriale;
- f) încasări din vânzarea publicațiilor proprii;
- g) alocații de la bugetul de stat, potrivit reglementărilor prezentei legi și legii anuale a bugetului de stat;
- h) alte venituri obținute legal.

Articolul 32. Ziua profesională a psihologului

Se instituie sărbătoarea profesională „Ziua Națională a Psihologului”, care va fi marcată anual la data adoptării prezentei legi.

Capitolul V RĂSPUNDEREA DISCIPLINARĂ

Articolul 33. Răspunderea disciplinară

(1) Încălcarea prevederilor prezentei legi, ale altor acte normative ce reglementează exercitarea profesiei de psiholog, precum și încălcarea normelor Codului deontologic al psihologului constituie temei pentru tragerea la răspundere disciplinară a psihologului.

(2) Sesizările referitoare la acțiunile psihologilor, precum și informațiile cu privire la abaterile disciplinare comise de psihologi în timpul exercitării atribuțiilor profesionale se examinează de către Comisia de etică și deontologie. În cazul existenței unor motive temeinice, comisia dispune efectuarea unui control de către membrii acesteia.

(3) Comisia de etică și deontologie îi solicită psihologului căruia i-a fost intentată procedura disciplinară explicații scrise, acte și materiale necesare pentru o examinare obiectivă a cazului și pentru adoptarea unei decizii corecte în privința lui.

(4) În cazul în care se constată unele abateri comise de psiholog, președintele Comisiei de etică și deontologie prezintă spre examinare Biroului executiv materialele referitoare la aceste abateri.

(5) În urma examinării materialelor privind abaterile disciplinare ale psihologului vizat, Comisia de etică și deontologie adoptă, după caz, una dintre următoarele decizii:

- a) privind aplicarea sancțiunii disciplinare psihologului;
- b) privind efectuarea unui control suplimentar;
- c) privind constatarea lipsei de încălcări în acțiunile psihologului și încetarea procedurii disciplinare în privința acestuia.

(6) Psihologul căruia i s-a intentat o procedură disciplinară este în drept să asiste la examinarea chestiunii privind tragerea lui la răspundere disciplinară și să dea explicații.

Articolul 34. Sancțiuni disciplinare

(1) Pentru comiterea abaterilor disciplinare, psihologului i se pot aplica următoarele sancțiuni:

- a) avertisment;
- b) muștrare;
- c) suspendarea activității de psiholog/psihoterapeut pe o perioadă determinată, de la 1 la 12 luni;
- d) încetarea activității de liberă practică la una sau mai multe specializări;
- e) după caz, obligarea de a efectua anumite activități de formare profesională.

(2) În cazul existenței unei bănuieli rezonabile că fapta psihologului constituie componentă de contravenție sau de infracțiune, Comisia de etică și deontologie sesizează în acest sens organele competente.

(3) La aplicarea sancțiunii disciplinare se ține cont de gravitatea abaterii, de circumstanțele în care a fost comisă, de activitatea și comportamentul psihologului.

(4) Decizia de sancționare disciplinară poate fi atacată în instanța de judecată în conformitate cu prevederile Codului administrativ, fără respectarea procedurii prealabile.

Capitolul VI DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 35. Dispoziții finale și tranzitorii

(1) Prezenta lege intră în vigoare la expirarea a 12 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(2) În termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi, Ministerul Educației și Cercetării:

- a) va asigura instituirea Colegiului;
- b) prin derogare de la art. 27 alin. (2) lit. a), art. 28 alin. (2) lit. a) și art. 29 alin. (2) lit. c), va constitui organele de conducere și de control ale Colegiului.

(3) În termen de 6 luni de la instituire, Colegiul va elabora și va aproba proiectele de acte normative necesare pentru punerea în aplicare a prezentei legi.

(4) Prin derogare de la art. 7, persoanele care dețin diplomă de studii de licență la specialitatea *psihopedagogie* și care, până la intrarea în vigoare a prezentei legi, au activat în calitate de psiholog școlar în învățământul preuniversitar își mențin dreptul de a exercita funcția de psiholog școlar fără drept de liberă practică.

(5) Colegiul va convoca Congresul în ședință în cel mult două luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi.

(6) În termen de 12 luni de la data publicării prezentei legi, Guvernul va aduce actele sale normative în concordanță cu aceasta.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI